

CZAS LEKTURY

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3553

KRYSTYNA KOZIOŁEK

CZAS LEKTURY

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego ☪ Katowice 2017

Redaktor serii: Dydaktyka Języka i Literatury Polskiej
EWA JASKÓŁOWA

Recenzent
IRENEUSZ GIELATA

Na okładce i w książce wykorzystano zdjęcia autorstwa RONA HAMMONDA
z albumu *On Reading* za zgodą i dzięki uprzejmości Twórcy

Redakcja: KATARZYNA WIĘCKOWSKA
Projekt okładki, layoutu i opracowanie DTP: BEATA KLYTA
Korekta: MARZENA MARCZYK

Copyright © 2017 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3121-8 (wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3122-5 (wersja elektroniczna)

Wydawca
WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Liczba ark. drukarskich: 18,0. Liczba ark. wydawniczych: 14,5.
Cena 26 zł (+ vat). Publikację wydrukowano na papierze Munken Pure 100 g, vol. 1.13.
Do składu bloku książki użyto pisma Essay Text (Stefana Ellmera – Type Together).
Na okładce wykorzystano pismo Cyrulik (Macieja Połczyńskiego – <http://kroje.org/pl>).
Druk i oprawę wykonano w drukarni „PPHU TOTEM. COM.PL Sp. z o.o.”, Sp. K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

SPIS TREŚCI

Czas lektury / 7

Dotyk litery / 53

Trzeci zachwyty / 73

Scena pierwotna lektury / 101

Lektura na uniwersytecie / 123

Wywołać pragnienie / 147

Czytanie i choroba. Pomiędzy / 187

Lektura, której nie było / 217

Bibliografia / 255

Od autorki / 273

Indeks osobowy / 275

Summary / 285

Résumé / 286

INDEKS OSOBOWY

- Allen Woody 28
 Antonik Dominik 40, 41, 255
 Arendt Hannah 190, 248, 255, 257
 Arystoteles 78, 190
 Attridge Derek 15, 255
 Auden Wystan Hugh 255
 Augé Marc 174, 255
 Augustyn, św. 81, 255
 Auster Paul 39, 142, 255, 270
 Aviv Rachel 201, 202, 255

 Bach Jan Sebastian 27
 Bachelard Gaston 16, 147, 255
 Bachórz Józef 95, 267
 Bachtin Michał 15
 Bal Mieke 48, 141, 144, 255
 Balcerzan Edward 83, 84, 255
 Balthus (Balthasar Kłossowski de Rola) 79, 256
 Balzac Honoré de 17
 Banasiak Bogdan 60, 259, 260
 Bańka Mirosław 228
 Bańkowska Edyta 240, 262
 Baran Bogdan 58, 256
 Barańczak Stanisław 78
 Barber Benjamin 231, 256
 Barthes Roland 16–18, 20, 35, 43, 131, 134, 135, 142, 156, 157, 166, 169, 205, 256
 Bartoszyński Kazimierz 18, 22, 256, 262
 Baudelaire Charles 95, 173, 256
 Bednarek Joanna 140, 258
 Belaval Yvon 115, 256
 Benjamin Walter 56–59, 68, 91, 92, 100, 118, 122, 193, 210, 224, 232, 248, 249, 256, 257, 261
 Bennett Susan 257
 Berent Wacław 85, 266
 Bęben Dariusz 250, 257
 Białoszewski Miron 68, 69, 78, 257
 Biedrzycki Krzysztof 269, 274, 240
 Bielik-Robson Agata 107, 257, 266
 Bieńczyk Marek 152, 162, 211, 225, 228, 232–234, 257, 264
 Biskupski Krzysztof 161, 267
 Blake William 209, 212, 268

- Blanchot Maurice 9, 49, 157, 179,
180, 257, 261, 262, 264
- Bloom Allan 139
- Bloom Harold 19
- Błońska Wanda 35, 256
- Błoński Jan 23, 73
- Bobiński Witold 240, 262, 263,
269, 274
- Bolecki Włodzimierz 130, 264, 268,
274
- Bolter David Jay 61, 257
- Booth Wayne 18, 20, 51, 93, 257
- Borges Jorge Luis 177
- Borkowska Ewa 273
- Bortnowski Stanisław 83, 84, 257
- Bourdieu Pierre 16, 181, 182, 239,
240, 255, 257, 267
- Boym Svetlana 217, 234, 258
- Bożek Paulina 34, 259
- Bradbury Ray 12, 62, 258
- Brillat Savarin Jean Anthelme 166,
256
- Brogowski Leszek 255
- Brunetiere Ferdinand 15
- Brzechwa Jan 67, 68, 258
- Brzostek Dariusz 42, 258
- Büchner Georg 143, 258
- Bucholc Marta 255
- Burzyńska Anna 18, 126, 258, 259
- Calasso Roberto 110, 263
- Calvino Italo 258
- Carroll Noël 18
- Cavallo Guglielmo 20, 261
- Certeau Michel de 23, 43, 44, 258
- Cervantes Miguel de 162, 177, 221,
264
- Chartier Roger 10, 20, 21, 181, 239,
255, 258, 261, 267, 268, 270,
- Chebab Milena Rachid 45, 258
- Chrobak Małgorzata 274
- Chymkowski Roman 45, 66, 258, 263
- Cioran Emilio 73, 258
- Cochrane Lydia 20, 258, 261
- Cocteau Jean 207
- Compagnon Andre 258
- Corneille Piere 207
- Crone Ronald 20, 164, 269
- Culler Jonathan 20
- Czapliński Przemysław 31, 35, 228,
252, 253, 258, 259, 263, 266, 269
- Czcibor-Piotrowski Aleksander
84, 261
- Czownicka Anna 98, 263
- Danek Danuta 24
- Darnton Robert 20, 259
- Deleuze Gilles 25
- Derrida Jacques 19, 60, 68, 121, 126,
157, 207, 243, 245, 258, 259, 264
- Diduszko-Zyglewska Agata 46, 269
- Dolar Mladen 34, 259
- Doroszewski Witold 229, 269
- Draaisma Douwe 230, 259
- Drózd Andrzej 175, 247, 259
- Drzazgowska Ewa 230, 263
- Dybel Paweł 115, 256
- Dziadek Adam 69, 174, 255, 259

- Eagelton Terry 66, 67, 259
 Eile Stanisław 112, 259
 Empson William 112, 259
 Engelking Leszek 162, 266
 Epiktet 137
 Eurypides 90
 Eustachiewicz Lesław 91, 268
- Fabre Jean 268, 270, 21
 Fadiman Anne 23, 165, 166, 259
 Felman Shoshana 119, 260
 Ferretti Alberta 21, 174, 265
 Ficowski Jerzy 223, 268
 Fink Bruce 264, 120
 Fish Stanley 18, 20
 Fitzgerald Edward 166
 Foucault Michel 66, 67, 101, 260
 Freud Zygmunt 103-105, 107-110,
 114, 116, 120, 121, 154, 155, 233,
 260
- Galileusz 166
 Gawdzik Witold 55
 Gielata Ireneusz 197, 224, 260
 Giroux A. Henry 184, 260
 Głowiński Michał 18, 115, 256, 260
 Golec Danuta 98, 263
 Gombrowicz Witold 76, 81, 241
 Gondowicz Jan 166, 259
 Gorczyca Barbara 105, 264
 Grajewski Wincenty 105, 260, 264
 Gralewicz-Wolny Iwona 227, 260
 Greenaway Peter 59
 Grigg Russell 120, 264
- Gros Frédéric 58, 260
 Gumbrecht Hans Ulrich 86, 87,
 260
 Gutenberg Jan 22
 Gutorow Jacek 126, 259
 Guze Joanna 95, 173, 256
- Hadot Pierre 138
 Halsey Katie 20, 164, 269
 Hammond Ron 4, 38, 73, 165, 167,
 168, 170, 175, 260
 Hardy Thomas 244
 Harmon L. James 199, 266
 Haupt Zygmunt 151, 152, 260
 Hébrard Jean 21, 268, 270
 Heck Dorota 18
 Heidegger Martin 9, 25, 49, 127,
 128, 261, 262
 Hejmej Andrzej 41, 42, 261
 Herbert Zbigniew 203, 241
 Herder Johann Gottfried 53, 261
 Heydel Magdalena 154, 158, 192,
 193, 226, 249, 250, 261, 270
 Hillis Miller Joseph 20, 27, 29, 30,
 261, 265, 267
 Hoffman Krzysztof 27, 261
 Hölderlin Friedrich 82, 261
 Holland Agnieszka 176, 264
 Hrabal Bohumil 84, 261
 Hunter Tom 215
 Husserl Edmund 241, 247, 250-252,
 257, 261
 Hutcheon Linda 228, 237, 261

- Ihde Don 230, 267
 Iłakowiczówna Kazimiera 143, 258
 Ingarden Roman 15
 Iser Wolfgang 20, 261
 Iwasów Inga 261
- Jabès Edmond 73, 96, 261
 Jackson Heather 71, 262
 Jagodzińska Diana 274
 Jaksender Maria Kajetan 121, 243, 259
 Jameson Frederic 236, 262
 Jan od Krzyża, św. 96
 Janaszek-Ivaničkova Halina 262
 Jankowicz Grzegorz 9, 31, 49, 142, 207, 246, 255, 262
 Jankowska Hanna 207, 265
 Jansson Tove 62, 262
 Janus-Sitarz Anna 44, 45, 99, 149, 240, 241, 243, 244, 262, 263, 269, 274
 Japola Józef 70, 266
 Jarzębski Jerzy 18
 Jaskółowa Ewa 274
 Jaunin Françoise 79, 256
 Jauss Hans Robert 20, 22, 262
 Jaworska-Witkowska Monika 262
 Johnson Samuel 226
- Kadłubek Zbigniew 189, 262
 Kafka Franz 20, 110, 119, 126–131, 146, 197, 223, 224, 235, 250, 263
 Kalaga Wojciech 207, 268
 Kamuf Peggy 243, 259
- Kania Agnieszka 240, 262
 Kaniewski Jerzy 77, 263
 Kaniowska Ewa 58, 260
 Kant Immanuel 16, 58, 220, 229, 230, 261
 Karłowicz Jan 229, 263
 Karpiński Wojciech 114, 263
 Karpowicz Ignacy 26
 Karst Robert 126, 263
 Kellog Robert 35, 263
 Kertész André 38, 73, 175, 206–208, 211, 212, 214, 215, 263
 Klein Melanie 98, 263
 Kłobukowski Michał 255
 Kłoczowski Maria Jan 73, 258
 Kłosiński Krzysztof 166, 205, 256
 Kochanowski Jan 92
 Kołakowski Leszek 227, 263
 Kończal Kornelia 234, 258
 Kopacki Andrzej 57, 91, 118, 210, 256, 257
 Koryś Izabela 45, 66, 258, 263
 Kossak-Szczucka Zofia 22
 Kostkiewiczowa Teresa 244, 263
 Kowalczyk Agnieszka 140, 258
 Kowalkowski Alfred 126, 263
 Kowalska Małgorzata 183, 264
 Kowalska-Leder Justyna 231, 264
 Koziółek Krystyna 91, 130, 192, 264, 277, 279
 Koziółek Ryszard 101, 219, 241, 264
 Kozyra-Pawlak Ewa 62, 262
 Kramsztyk Józef 47, 265

- Krasicki Ignacy 92
 Kraska Adam 12, 258
 Kraus Karl 100
 Kristeva Julia 155, 156, 182, 193,
 194, 264
 Kryński Adam 229, 263
 Krzeczkowski Henryk 255
 Krzyżyk Danuta 274
 Kubiak Zygmunt 81, 255
 Kundera Milan 161, 162, 175, 176,
 211, 264
 Kunicka Anna 66, 259
 Kunz Tomasz 11, 264
 Kupfer Joseph 200, 264
 Kupś Tomasz 58, 220, 263
 Kurek Aleksandra 88, 259
 Kurek Jacek 88, 259
 Kwietniewska Małgorzata 207, 208,
 259, 266
 Kwiatkowski Jerzy 40, 269
- Labelle Brandon 42
 Lacan Jacques 104, 105, 108, 120-122,
 154, 156, 264
 Lachman Michał 119, 260
 Lagache Daniel 109, 154, 264
 Lanson Gustaw 15
 Laplanche Jean 109, 154, 264
 Le Goff Jacques 21, 64, 65, 264, 268,
 270
 Legeżyńska Anna 260
 Lejeune Philippe 21, 268, 270
 Lekczyńska Jadwiga 115, 256
 Leśniak Andrzej 157, 180, 181, 264
- Lévinas Emmanuel 39, 98, 183, 264,
 270
 Lewicka Maria 224, 265
 Libera Antoni 82, 261
 Linde Samuel Bogumił 14, 75, 82,
 265
 Lipszyc Adam 58, 59, 265
 Littau Karin 129, 149, 150, 265
 Long Elizabeth 132, 265
 Lukacher Ned 110, 265
 Lupa Krystian 42, 43, 264
- Ładoń Monika 197, 260
 Łagodzka Anna 190, 255
 Łebkowska Anna 130, 264, 274
 Łempicka Aniela 200, 270
 Łobodziński Filip 235, 267
 Łoziński Jerzy 81, 269
 Łukasiewicz Małgorzata 22, 262
 Łukaszek Aleksandra 261
- Makowski Jarosław 113, 259
 Maliszewski Krzysztof 187, 265
 Małecka Aleksandra 61, 257
 Man Paul de 19, 20, 265
 Manguel Alberto 23, 193, 207, 215,
 246, 265
 Mann Tomasz 47, 48, 265
 Markiewicz Henryk 35, 245, 255,
 256
 Markowski Michał Paweł 23, 126,
 133, 136, 142, 155, 159, 166, 180,
 193, 201, 205, 249, 256, 259, 264,
 265, 267

- Maryl Maciej 21, 47, 48, 132, 144,
 226, 227, 255, 265
 Matuszewski Krzysztof 60, 259
 May Karol 233
 Mayenowa Maria Renata 14, 269
 Meisel Steven 174, 175, 176, 265
 Męczkowska Astrid 137, 266
 Michalak Dominika 45, 263
 Michalski Krzysztof 127, 261
 Mickiewicz Adam 253, 254, 266
 Mikics David 29, 266
 Mikołajczuk Agnieszka 240, 262
 Milne Alan Aleksander 160, 266
 Miłosz Czesław 64, 241
 Mirandola Franciszek 203, 268
 Modzelewska Ewa 109, 154, 264
 Momro Jakub 43, 92, 266
 Moretti Franco 31–33, 266
 Mościcki Paweł 255
 Mozart Wolfgang Amadeusz 27
 Mytych-Forajter Beata 227

 Nabokov Vladimir 162, 163, 266
 Naczyńska Zuzanna 62, 270
 Nancy Jean-Luc 25, 43, 208, 210, 266
 Nice Richard 239, 257
 Niedźwiedzki Władysław 229, 263
 Niesporek-Szamburska Bernadeta
 77, 263, 273, 274
 Nietzsche Friedrich 29, 85, 93, 172,
 219, 266
 Nitka Małgorzata 273
 Nowacki Dariusz 260
 Nowak Grzegorz 34, 259

 Nunn Trevor 216
 Nussbaum Martha Craven 18, 46,
 96, 136–138, 140, 153, 198, 201,
 220, 266
 Nycz Ryszard 9, 10, 17, 24, 26, 70,
 260, 266

 Okopień-Sławińska Aleksandra 18
 Olczyk Jacek 267
 Olejniczak Józef 173, 174, 266
 Orgelbrand Maurycy 229, 269
 Olszański Grzegorz 197, 260
 Ong Walter Jackson 70, 266
 Orłowski Hubert 100, 224, 256, 257
 Orzeszkowa Eliza 164, 165, 267

 Packer George 63, 267
 Pascal Blaise 96, 106, 141
 Passeron Jean-Claude 239, 257
 Patmore Coventry 166
 Pawlus Tomasz 217, 267
 Pawłowski Łukasz 46, 96, 220, 266
 Pearson David 62, 267
 Pennac Daniel 7, 267
 Perec Georges 267
 Pérez-Reverte Arturo 235, 267
 Person Magnus 44
 Phillips James 230, 267
 Piasecki Paweł 166, 259
 Pieniążek Marek 76, 77, 267
 Pieścikowski Edward 165, 267
 Pilch Anna 215, 267
 Piotrowska Irena 84, 224
 Pitek Monika 215, 267

- Platon 97, 137
 Ples-Bęben Marta 250, 257
 Płatonow Andriej 224, 267
 Płaza Maciej 236, 262
 Poe Edgar Allan 120
 Pomian Krzysztof 21, 127, 261, 268,
 270
 Pontalis Jean-Bertrand 109, 154,
 264
 Poulet Georges 16, 20
 Pound Ezra 123, 161, 187, 267
 Prokopiuk Jerzy 233, 260
 Proust Marcel 73, 159, 162, 163,
 178, 193, 230, 267
 Prus Bolesław 22, 88, 85, 173, 267
 Prusik Monika 224, 265
 Przybylska Renata 240, 262, 263,
 269, 274
 Przybyłowska Barbara 262
 Przybysławski Artur 211, 265
 Pustuła Hanna 166, 259

 Quignard Pascal 106, 107, 267

 Racine Jean-Baptiste 207
 Radway Janice 131, 267
 Ramsay Stephen 32, 267
 Regiewicz Adam 268
 Reszke Robert 103, 107, 260
 Richard Jean-Pierre 16
 Rilke Rainer Maria 7, 268
 Rimbaud Paul 214
 Rodak Paweł 21, 268, 270
 Rogucka Anna 130, 269

 Rolland Romain 192, 203, 268
 Rorty Richard 193, 201
 Rougemont Denis de 91, 268
 Rusek Marta 215, 267
 Rutkowski Krzysztof 107, 267
 Rymkiewicz Jarosław Marek 78
 Rzyński Remigiusz 193, 264

 Sargent John 63
 Sartre Jean Paul 15
 Saryusz-Wolska Magdalena 224,
 265
 Schulz Bruno 107, 116, 117, 122,
 222, 223, 268, 273
 Sebald Wilfried 249, 250, 261
 Sedyka Roma 158, 226, 270
 Seneka 137
 Shallcross Barbara 87, 268
 Sidorek Janusz 251, 261
 Sienkiewicz Henryk 81, 222, 241
 Sikorski Janusz 100, 224, 256, 257
 Silverman Hugh 230, 267
 Skarga Barbara 97, 98, 183, 264,
 268
 Skwarczyńska Stefania 112, 259
 Sławek Tadeusz 53, 85, 113, 139,
 147, 172, 201, 205, 207, 209-212,
 214, 215, 241, 242, 259, 268
 Sławiński Janusz 15, 256, 268
 Słowacki Juliusz 22, 25, 76
 Smarzewski Wojciech 245, 259
 Snopek Jerzy 173, 270
 Sobolewska Justyna 192, 207, 269
 Sofokles 90, 103, 196

- Sokrates 82, 137, 138, 220, 261
 Sonnenberg Ewa 73, 80, 84, 269
 Sosnowska Paulina 230, 263
 Sosnowski Andrzej 157, 257
 Sprycha Agnieszka 62, 270
 Sriratana Verita 269
 Staff Leopold 93, 266
 Staniszewski Michał 172, 201, 268
 Steiner George 80, 81, 82, 91, 269
 Strawa Ewelina 240, 262, 263, 269,
 274
 Stróżyński Tomasz 258
 Subbotko Donata 42, 43, 264
 Szczukowski Dariusz 240, 244, 269
 Szłosarek Artur 110, 263
 Szumańska-Grossowa Hanna 65,
 264
 Szymborska Wisława 40, 163, 269

 Tabaczyński Michał 61, 257
 Tarantino Quentin 39, 40
 Thiel-Jańczuk Katarzyna 23, 258
 Thoreau Henry David 137
 Thurman Uma 39
 Tischner Józef 85, 97, 98, 269
 Tischner Łukasz 245, 255
 Todorov Tzvetan 16
 Tomkowski Jan 173, 270
 Towheed Shafquat 20, 164, 269
 Trąba Robert 224, 265
 Tubylewicz Katarzyna 46, 269
 Tullet Herve 62, 270
 Tuwim Irena 160, 266

 Uchiyama Kanae 39, 270
 Ulicka Danuta 18
 Unamuno Miguel de 196, 270
 Uniłowski Krzysztof 260
 Urbańska Anna 223, 263
 Urbański Robert 223, 263

 Valdés J. Mario 228, 237, 261
 Vermeer Johannes 205, 208, 209,
 211-215, 267
 Voltaire (Wolter) właśc. François-
 -Marie Arouet 207

 Walas Teresa 22, 270
 Wang Wayne 39
 Wasilewska Anna 157, 257, 258
 Waters Lindsay 27, 29, 32, 33, 270
 Wądolny-Tatar Katarzyna 274
 Węgrzyniak Anna 150, 270
 Wieleżyńska Ewa 166, 205, 256
 Wierzchosławski Piotr 156, 264
 Wierzchosławska Katarzyna 156,
 264
 Wilczyński Grzegorz 66, 260
 Witkowski Lech 270
 Włodarczyk Anna 99, 270
 Wodnicki Adam 96, 261
 Wodziński Cezary 97, 98, 270
 Wojciechowska Ewa 109, 154, 264
 Wołkowicz Anna 20, 130, 263
 Woolf Virginia 154, 158, 159, 178,
 192, 193, 195, 196, 198, 226, 244,
 245, 270
 Woźniakowski Henryk 196, 270

Wójcik-Dudek Małgorzata 77, 263,
273, 274
Wyrzykowski Stanisław 29, 120,
266, 267
Wyspiański Stanisław 22, 200, 201,
270
Zabłocki Krzysztof 79, 256
Zajac Michał 62, 271
Zaleski Marek 224, 230, 265, 271
Załużski Tomasz 25, 271
Zgółkowa Halina 13, 271
Zohn Harry 248, 257
Zok-Smoła Aleksandra 77, 263, 274
Zola Emil 173
Żychliński Arkadiusz 23, 250, 260,
271
Žižek Slavoy 141

THE TIME OF READING

S u m m a r y

The book is devoted to the theory and practice of reading. Reading is a singular event – it is a contingent, individual and intimate activity; due to that, its history, theory and systematics are particularly hard to construct. Endeavours to analyse reading soon make one realise that such investigations belong to the field of experimental studies: studies on the nature of the experience of reading. The aim of the author is to reflect as fully as possible the richness and wonderful inconsistency of the activity of reading, as it corresponds to the intricate matter of life. In the chapters of the book, one can find the descriptions of various experiences of reading, transformed and arranged by the author into certain sequences or models. They make it possible to grasp the complex universe of the phenomena of reading as the forms of articulation of reading: the transmittable statement describing what happens with the readers and the text while reading.

We do not know everything, and yet we have to speak and write about it, since we are anxious about our future. In order to do so – precisely, to think about ourselves and the world without sufficient knowledge about both – we have inventions concerning the past and the future at our disposal. Inventions and fictions are necessary for all of us. Literature and philosophy, which we learn to read at school and university, belong to the kind of “inventions” that prepare us for the times when different types of knowledge turn out to be inadequate or even useless. Proposed by the author, phenomenological reduction in the didactics of literature is to result in the establishment of a constant point of support for imagination and conversation. If school-level Polish literature and language teaching aspires to be engaged in the pursuit of preparing young people to put in an effort to understand the world they live in, an excellent tool is still at our disposal; this tool is literature, along with the act of reading it and the conversation by means of it. The time of reading is not a different kind of time – taken from life or complementing it. It is simply the time of life – as there is no other – spent in the company of books.

LE TEMPS DE LA LECTURE

R é s u m é

Le livre est consacré à la théorie et à la pratique de la lecture. Le fait que la lecture est un événement singulier contribue à ce que son histoire, sa théorie et sa systématique sont particulièrement difficiles à construire en raison de son caractère accidentel et individuel, mais aussi en raison de l'intimité de l'acte de lire. Les tentatives d'examiner la lecture prouvent vite que de telles recherches appartiennent au domaine de la science expérimentale, c'est-à-dire aux études concernant la nature de l'expérience de lecture. Étant donné que la lecture correspond à la matière compliquée de la vie, l'objectif des recherches de l'auteure consiste à garder le plus pleinement possible la richesse et l'incohérence excellente de l'acte de lire. Dans les chapitres subséquents du livre se trouvent les descriptions de différentes expériences de lecture que l'auteure transforme en certains enchaînements (séquences, modèles). Ils permettent de saisir l'univers compliqué de phénomènes de lecture en tant que formes d'articulation de la lecture, en tant que message possible à transmettre sur ce qui se passe avec les lecteurs et les textes durant la lecture.

On ne sait pas tout et, malgré cela, on est obligé d'en parler et écrire parce que l'on s'inquiète de notre futur. Afin de pouvoir le faire, c'est-à-dire de penser à nous-mêmes et au monde sans un savoir suffisant sur eux, on dispose des inventions liées au passé et à l'avenir. Or, les inventions et les fictions sont indispensables à chacun de nous. La littérature et la philosophie, dont la lecture on enseigne à l'école et à l'université, sont bel et bien ce type d'« inventions » qui nous préparent aux temps où d'autres types de savoir se révèlent inadéquats, voire inutiles. La réduction phénoménologique dans la didactique de la lecture, que propose l'auteure, a pour objectif de conduire à fonder un point d'appui stable pour l'imagination et la conversation. Si les études de la langue et de la littérature polonaises que l'on enseigne à l'école veulent participer dans le travail visant à préparer les jeunes gens à essayer de comprendre le monde dans lequel ils vivent, elles ont à leur disposition un instrument excellent qu'est la littérature, sa lecture et la conversation se déroulant à son aide. Le temps de la lecture n'est pas un temps différent, arraché à la vie ou complétant la vie. C'est justement un seul temps de la vie, puisqu'il n'y en a pas d'autres, mais passé en compagnie de livres.